

PROWD: Samverkan

Professions for Welfare Development

Arbetsnotat 2024:I

PROWD: Samverkan

Professions for Welfare Development

Arbetsnotat 2024:1

Redaktörer

Sabine Gruber & Monique Pfaltz

PROWD: Samverkan

Arbetsnotat 2024:1

© Redaktörer: Sabine Gruber & Monique Pfaltz, 2024

Tryck: Kopieringen Mittuniversitetet, Sundsvall

ISBN: 978-91-89786-96-7

Fakulteten för humanvetenskap (HUV)

Innehåll

Inledning.....	1
Del 1 Övergripande perspektiv på nätverkets uppdrag och potential.....	3
En tvärprofessionell forskningsplattform för samverkan underifrån.....	3
Potentialen i en tvärvetenskaplig centrubildning för forskning om professioner och välfärdens utveckling	5
Hur kan vårt professionsnätverk bidra till välfärdens utveckling?.....	7
Hållbarhetsutmaningar och demokratifrågor – välfärdens utveckling i Sverige nordliga regioner.....	9
Hur ställer vi en forskningsfråga som rymmer flera discipliner och hur kommer vi vidare?	11
Del 2 Samverkan mellan forskning, välfärdsprofessioner och utbildning..	13
Varför samarbetar inte professionsämnen mer i forskning på gemensamma arenor?	13
Studier av komplexa samhällsfrågor kräver tvärprofessionell samverkan.....	15
Tvärvetenskaplig samverkan – ett framgångskoncept vid utveckling av välfärdsområdet.....	17
Relationellt samskapande för nutidens välfärd.....	18
Samverkan – på gott och ont.....	20
Tankar om hur interprofessionellt lärande bidrar till bättre samverkan.....	22
Professionsforskning och samverkan mellan professioner för välfärdens utveckling.....	24
Hur kan regional samverkan stärka professionsutbildningar och forskning vid MIUN?	26
Samverkan och livslångt lärande i den digitala eran	27
Del 3 Samverkan i relation till några angelägna forskningsfält	31
Behovet av samarbete och stöd för att hantera livet i glesbygden: rösten från en medborgare	31
Hållbar välfärd i glesbygdskontext med quadruple helix	33
Tvärprofessionell forskning för skolans utveckling. Att öka möjligheterna för elever att tillgodogöra sig undervisningen	36
Professionsforskning i samverkan för välfärdens utveckling i glesbygd.....	37
Samverkan för att bidra till välfärdens utveckling	39
Utanförskap i samhället – vision om förändring.....	40

Från forskning till verklighet: Samverkan för innovation och förändring	42
Avslutande reflektioner.....	45
Författarlista.....	47

Inledning

Hösten 2022 träffades företrädare från omvårdnad, pedagogik, psykologi och socialt arbete för att diskutera möjligheterna att fördjupa och stärka forskningssamarbetet mellan ämnena. Mötet blev inledningen till ett fortsatt samarbete med ambition att skapa förutsättningar för att underlätta såväl befintliga samarbeten som att stärka samarbetet mellan ämnena. Med målsättning att utveckla nya gemensamma och kreativa forskningsprojekt inleddes ett arbete för att etablera en tvärdisciplinär plattform för välfärdsforskning vid Mittuniversitetet. Detta samarbete resulterade i att gruppen hösten 2023 beviljades ett anslag från Humanvetenskapliga fakulteten med syfte att utveckla ett nätverk för tvärprofessionell välfärdsforskning. Därmed bildades också ett, för Sverige, unikt tvärprofessionellt forskningssamarbete som inkluderar samtliga fyra stora ämnesdiscipliner inom välfärdsområdet, nätverket PROWD, **P**rofessions for **W**elfare **D**evelopment. I nätverket samlas nu forskare från de fyra ämnena omvårdnad, pedagogik, psykologi och socialt arbete, och det leds av en styrgrupp med företrädare från samtliga ämnen.

Nätverket tar sitt avstamp i det dagliga välfärdsarbete som utförs inom olika institutioner, verksamheter och organisationer, där pedagoger, psykologer, sjuksköterskor och socialarbetare möts och samverkar med varandra. En central utgångspunkten för PROWD är att en tvärprofessionell forskningsansats inom välfärdsområdet har bättre förutsättningar att svara på de komplexa kunskapsbehov som är förenade med vår samtida och framtida välfärdsutveckling. PROWDs tvärprofessionella ansats syftar med andra ord till att möta välfärdens praktiker och organisationer på ett mer dynamiskt sätt än vad akademins disciplinära struktur alltid förmår göra. Välfärdens verksamheter, som snarare är organiserade utifrån olika behov och problem, kräver såväl disciplinär- som professionsövergripande forskningsansatser.

En av hörnstenarna för den forskning som nu byggs upp inom nätverket PROWD är samverkan med det omgivande samhället. Utöver välfärdens basprofessioner (sjuksköterskor, lärare, psykologer och social arbetare) inbegriper detta även samverkan med en rad andra aktörer inom välfärdssektorn, både i den offentliga och privata sfären, och med företrädare

för civilsamhället och brukarorganisationer samt med politiker, verksamhetsutvecklare och chefer på olika nivåer.

Föreliggande arbetsnotat är en sammanställning av texter som arbetades fram på nätverkets andra internatmöte våren 2024. Arbetspasset genomfördes som en skrivarstuga där varje deltagare ägnade en timma till att skriva en 500-ords text om sin idé och vision för PROWDs framtida och intensifierade forskningssamverkan. Texterna skrevs utifrån följande frågeställning: *Hur kan vi få professionsforskningen att bidra till välfärdens utveckling genom samverkan mellan våra olika professioner och med det omgivande samhället?*

De 500-ordningar som övningen resulterade i är nu sammanställda i detta arbetsnotat. Texterna är endast varsamt redigerade för att värna deras spontana uttryck och framställning. En del resonemang är flitigt återkommande i texterna, vilket vittnar om en stor samstämmighet inom nätverket. Samtidigt finns det en mångfald av perspektiv som träder fram i de olika bidragen som visar på nätverkets breda potential och som öppnar upp en rad olika utvecklingsriktningar. Allt från visionära tankar om samverkan på olika nivåer till konkreta organiseringsförslag för en konstruktiv samverkan. En del texter är primärt forskningsinriktade, andra omfattar både forskning och undervisning. Det senare understryker inte minst hur ett stärkt forskningssamarbete även är av betydelse för utvecklingen av ämnenas grundutbildning, liksom samarbetet mellan forskning och utbildning.

De 21 textbidragen som skrivarstugan resulterade i är strukturerade i tre delar utifrån följande rubriker:

- övergripande perspektiv på nätverkets uppdrag och potential
- samverkan mellan forskning, välfärdsprofessioner och utbildning
- samverkan i relation till några angelägna forskningsfält.

Närmast presenteras samtliga texter fördelade under de tre rubrikerna. Därefter följer en avslutande reflektion som summerar de centrala trådarna från bidragen. Allra sist ligger en författarförteckning med länk till respektive forskares hemsida.

Del 1

Övergripande perspektiv på nätverkets uppdrag och potential

Denna del omfattar fem texter som på ett övergripande och lite varierande sätt diskuterar nätverkets uppdrag och potential. Resonemangen kretsar kring betydelsen av gränsöverskridande och tvärdisciplinär forskning och dess möjligheter att möta de utmaningar som välfärden i dag står inför, men även dess betydelse för att stärka Mittuniversitetets välfärdsforskning. Några av de utmaningar som pekas ut är klimatkris, bristen på kvalificerad personal i Sveriges landsbygdsregioner, knappa resurser och ojämlik tillgång till välfärd, vilket ställer krav på både en förändrad kunskapssyn och nya förhållningssätt. Här understryks även vikten av att identifiera relevanta forskningsfrågor och hur det skulle kunna gå till.

En tvärprofessionell forskningsplattform för samverkan underifrån

Sabine Gruber

Jag inleder denna framåtsyftande vision för en tvärprofessionell forskningsplattform med en tillbakablick på hur våra professionsämnen vuxit fram med välfärdsstatens utveckling.

Flera av de stora välfärdsprofessionerna är direkta produkter av den välfärdsstat som utvecklades vid 1900-talets mitt, som den högre utbildningen efterhand på ett framgångsrikt sätt tagit ansvar för att utbilda. Professionsämnena har i linje med denna utveckling även genomgått en tämligen omfattande akademisering under senare decennier och etablerats som självständiga och viktiga forskningsämnen. En central aspekt i denna historik är att den välfärdsstat som utvecklades efter andra världskriget i hög grad var ett politiskt drivet projekt, som vi inte ser någon motsvarighet till i dag. Numera saknas närmast politiska idéer om hur välfärden kan säkerställas, så även om dess innehåll och utveckling. Min övertygelse är dock

att våra forskningsämnen utifrån en tvärprofessionell forskningsansats har potential att generera nya viktiga idéer för välfärdens riktning och innehåll.

Den välfärdsstat som byggdes för mer än ett halvt sekel sedan har varit i medborgarnas tjänst. Den kraftiga underfinansiering som välfärden nu befinner sig i, omgärdad av ett idépolitiskt tomrum, återspeglas inte så förvånande i en tilltagande misstro från olika samhällsgrupper. Kritiken blir alltmer högljudd och många ger uttryck för en bristande tillit våra välfärdsinstitutioner. De tvivlar på att hälso- och sjukvården, skolan eller socialtjänsten kan erbjuda dem det de är i behov av och efterfrågar. Här har ett tvärprofessionellt nätverk som PROWD, i samverkan med välfärdsinstitutionerna, ett viktigt uppdrag att fylla för att säkerställa en jämlik, tillgänglig och hållbar välfärd för alla i hela landet.

Gränser som öppningar till något nytt

Den horisont jag precis skisserat understryker betydelsen av att utveckla dialoger och samarbeten. Ett bidrag från akademins sida i detta sammanhang är att utmana de disciplinära gränslinjer som etablerats, som håller isär och fragmentiserar. Det vi behöver är gränsoverskridande plattformar som förmår öppna upp för flera samtidiga och integrerade perspektiv på välfärdens behov och utmaningar. Vi behöver, kort sagt, arbeta i gränssnitten mellan våra välfärdsprofessionella discipliner. Gränsernas funktion blir då inte främst att sortera och upprätthålla avgränsningar, utan att föra samman och identifiera behov och frågor som ännu inte blivit synliggjorda. Så kan vi skapa fruktbara förutsättningar för en tvärprofessionell forskningsplattform som tar sig an de utmaningar välfärden står inför.

Forskare och välfärdens professioner i samverkan

Navet för den tvärprofessionella forskningsplattform vi nu etablerar inom ramen för PROWD är samverkan mellan forskare och de som är verksamma inom olika välfärdssektorer. Problem- och behovs beskrivningar som formuleras gemensamt av forskare, de som arbetar inom välfärden och dess brukare utgör således en bas för den kunskap som kommer att genereras inom forskningsplattformen. Ansatsen möjliggör ett angeläget underifrån perspektiv på de kunskapsbehov som identifieras, och tillvaratar den gedigna erfarenhet som finns inom olika välfärdssektorer, institutioner och befolkningsgrupper. En praktisk ingång som denna har potential att skapa

rika empiriska material att grunda den vetenskapliga kunskapsproduktionen i. Praktisk forskning av detta slag är därtill något som efterfrågas alltmer av politiker och tjänstemän, såväl på lokal och regional som nationell nivå.

Potentialen i en tvärvetenskaplig centrubildning för forskning om professioner och välfärdens utveckling

Jimmy Jaldemark

Vid Mittuniversitetet finns redan idag forskning om professioner och deras uppgift och förutsättningar för att bidra till välfärd och utveckling (ex Jaldemark, Bång, m fl 2024; Sahlin & Sundgren, 2024). Inom lärosätet är detta organiserat vid institutioner och ämnen. En del professionsforskning inriktad mot välfärden kan dock vara lokaliserad till en eller flera befintliga centrubildningar, exempelvis vid Centrum för Forskning om Ekonomiska Relationer (CER) och dess inriktning mot livslångt lärande (ex Håkansson Lindqvist m fl 2024; Jaldemark m fl 2021; Jaldemark, Mozelius, & Öhman, 2024). Någon centrubildning med fokus på utveckling av välfärdens professioner finns dock inte i dagsläget. För att stärka forskningen om välfärdens professioner finns det därmed en relativt otippad potential i ett tvärdisciplinärt samarbete mellan forskare från olika ämnen och institutioner. En utgångspunkt för att akademien ska kunna bidra till välfärdens utveckling är således behovet av samarbete över professionsgränserna, så att de kan befrukta varandra och leda till forskning baserat på det tvärdisciplinära mötet där praktikprofessionerna verkar.

I grunden är disciplinära gränser inom akademien formade av sociala, kulturella och historiska processer. Detta har lett till inomdisciplinära behov av att markera specifika frågor och teman som tillhörande disciplinen (Biglan, 1973; Trowler m fl 2012). Realiteten utanför akademien, inom exempelvis välfärdssektorn, ser dock inte ut så. Där är gränsdragningen inte lika tydlig (Lag Reid & Rykkja, 2015). Professioner samverkar med varandra inom olika välfärdsfrågor, exempelvis strukturerat genom organisering, eller mer ostrukturerat genom informella kontakter mellan medarbetare från olika professioner (Edwards, 2012). Ofta är välfärdens utmaningar så komplexa att

de inte är möjliga att lösa inom en profession. Sådana utmaningar hör med andra ord till flera professioner och har en tvärprofessionell och multiprofessionell karaktär. Om akademien ska kunna bidra till kunskapsutveckling är det därför av vikt att forskning om professioner, och dess uppgift att bidra till kunskap om välfärdens kvaliteter, grundar sig i en medvetenhet om behovet av olika kompetenser. Med andra ord är insikten att det behövs flera kompetenser och professioner – både inom välfärdens praktiker såväl som vid studiet av välfärdens praktiker – väsentlig för att akademien ska kunna bidra till välfärdens utveckling. Detta behövs tas i beaktande i studiet av professioner och hur sådana studier kan bidra till välfärdens utveckling.

Ovan resonemang medför dock inte en motsägelse med avseende på värdet av monodisciplinära studier av välfärden. Inom respektive ämne finns det många goda exempel på värdefulla bidrag till välfärdens utveckling. Potentialen utifrån en sådan organisering av forskningen har lärosätet fram till nu haft som standard för välfärdens frågor. För att nå nästa steg för professionsforskningen riktad mot välfärden är ett tvärdisciplinärt forskningscentrum en möjlighet för ingående forskare, ämnen och institutioner att utmana den monodisciplinära normens begränsningar genom att addera kompetens via samarbeten med andra discipliner (Benard & De Cock-Buning, 2014). Studier av vetenskaplig kreativitet visar på att i gränslandet mellan discipliner finns en stor potential till utveckling och vetenskapliga genombrott.

Från det omgivande samhällets perspektiv finns det i dagsläget heller ingen tydlig ingång till hur universitetets forskning kan bidra till välfärdens utveckling. Möjligheten till samarbete mellan akademien och det omgivande samhället är till stor del beroende av personliga nätverk och kontakter. Detta minskar möjligheten för forskare att kunna bistå det omgivande samhället med lösningar på de ostrukturerade utmaningar och problem som finns inom välfärden. Akademins organisering av forskningen är en central fråga för att optimera mötet mellan akademien och det omgivande samhället. En centrumbildning med fokus på hur professioner inom välfärden kan bidra till utveckling är en lösning på detta problem.

Referenser

- Benard, M. & De Cock-Buning, T. (2014). Moving from monodisciplinarity towards transdisciplinarity: Insights into the barriers and facilitators that scientists faced. *Science and Public Policy*, 41(6):720-733.
- Biglan, A. (1973). Characteristics of subject matter in different academic areas. *Journal of Applied Psychology*, 57(3):195–203.
- Edwards, A. (2012). The role of common knowledge in achieving collaboration across practices. *Learning, Culture and Social Interaction*, 1(1):22–32.
- Håkansson Lindqvist, M., Mozelius, P., Jaldemark, J. & Cleveland Innes, M. (2024). Higher education transformation towards lifelong learning in a digital era—a scoping literature review. *International Journal of Lifelong Education*, 43(1):24–38.
- Jaldemark, J., Bång, Å., Larsson, M. & Majchrowska, M. (2024). *Building a hybrid and networked university through long-term lifelong learning agreements with the surrounding society*. Proceedings of the Fourteenth International Conference on Networked Learning 2024, Valetta, Malta.
- Jaldemark, J., Håkansson Lindqvist, M., Mozelius, P. & Ryberg, T. (2021). Editorial introduction: Lifelong learning in the digital era. *British Journal of Educational Technology*, 52(4):1576–1579.
- Jaldemark, J., Mozelius, P. & Öhman, P. (2024). Applying Community of Inquiry in designing higher education lifelong learning courses: The case of the BUFL-project. In M. Cleveland-Innes, S. Stenbom, & D. R. Garrison (red.), *The design of digital learning environments* (s. 193–214). Routledge.
- Lagreid, P. & Rykkja, L. H. (2015). Organizing for “wicked problems” – analyzing coordination arrangements in two policy areas: Internal security and the welfare administration. *International Journal of Public Sector Management*, 28(6):475–493.
- Sahlin, S. & Sundgren, M. (2024). *Networked Educational Design for Novice Principals’ Professional Development: Insights from Sweden*. Networked Learning Conference Proceedings of the Fourteenth International Conference on Networked Learning 2024, Valetta, Malta.
- Trowler, P., Saunders, M. & Bamber, V. (red.) (2012). *Tribes and territories in the 21st century: Rethinking the significance of disciplines in higher education*. Routledge.

Hur kan vårt professionsnätverk bidra till välfärdens utveckling?

Monique Pfaltz

För att kunna svara på denna fråga behöver vi först definiera vilka som är de nuvarande största utmaningarna och förändringarna inom vårt område, och i samhället i stort. Några utmaningar kan vara landsbygdsregioner och,

kopplat till det, en brist på kvalificerad personal samt långa geografiska avstånd för de som söker vård. Samtidigt finns det besparingsåtgärder och knappa ekonomiska resurser. Detta kan leda till tidsbrist och tidspress såväl som till utbrändhet och psykisk ohälsa hos personalen, vilket i sin tur skapar ett behov av digitala interventioner för att spara tid och för att öka tillgång till behandlingar.

Vad som gäller de nämnda utmaningarna kan ett intensifierat tvärvetenskapligt forskningssamarbete bidra till att utveckla konkreta åtgärder för att begränsa hälsoproblem, främja hälsan hos olika yrkesgrupper och även att bidra till universitetsinterna och offentliga diskussioner (t ex paneldiskussioner tillsammans med företrädare för offentliga institutioner) och tillhandahålla kunskap för allmänheten (befolkning, politiker, yrkesorganisationer). En förutsättning för en framgångsrik hantering av aktuella utmaningar är dessutom ett tätare samarbete mellan de som primärt bedriver forskning och de som har praktisk erfarenhet. Vi behöver utveckla professionsutbildningar som bygger på ett interprofessionellt utbyte och gemensamt lärande redan tidigt i utbildningen, för att i större utsträckning än nu kunna reflektera kring det vardagliga arbetet i olika välfärdsinstitutioner. Där ett tätt samarbete mellan olika professioner är en absolut nödvändighet och därför även en självklarhet.

En utmaning som, ur mitt perspektiv, inte beaktats tillräckligt mycket hittills är ojämlika förutsättningar mellan olika grupper i samhället vad det gäller möjligheten att få en framgångsrik behandling för psykisk och fysisk ohälsa. Även chanserna för att framgångsrikt kunna följa den obligatoriska och frivilliga skolgången, både socialt och inlärningsmässigt är inte jämnt fördelade i samhället. I detta sammanhang är upplevda trauma, till exempel krigsrelaterade trauman eller våld mot och försummelse av barn en (av flera) viktiga faktorer som bidrar till olika förutsättningar. Så är det till exempel väl känt att barn och vuxna med en historia av misshandel har en större risk för att utveckla svårigheter med att prestera i skolan, drabbas av ensamhet, social isolering, psykisk och fysisk ohälsa, och även kortare livslängd. De profiterar dessutom mindre av etablerade interventioner, till exempel för behandling av psykisk ohälsa, och lidar oftare av samsjuklighet och kroniska sjukdomar.

Detta orsakar inte bara ett stort lidande för de drabbade och deras anhöriga, utan också enorma kostnader.

Jag tycker att denna problematik kan vara en av flera möjliga utgångspunkter för ett första gemensamt, framtida projekt för nätverket PROWD, eftersom vård, omsorg och skola är centrala aktörer i det svenska välfärdssamhället, behövs de för att bidra med sin kunskap och erfarenhet för att analysera problemet och använda sina respektive metoder för att minska ojämlikheter i samhället. Å ena sidan skulle ett sådant projekt kunna resultera i praktiska konsekvenser. Å andra sidan skulle det, som ett av de första PROWD-projekten, kunna bidra till att identifiera utmaningar och lärdomar från ett ökat transprofessionellt samarbete, vilket är viktigt för en positiv utveckling av välfärden på längre sikt.

Hållbarhetsutmaningar och demokratifrågor – välfärdens utveckling i Sverige nordliga regioner

Linda Wilhelmsson

En av de frågor som professionsforskning i välfärdssektorn har att behandla är kunskap om hur de sociala, ekonomiska och miljömässiga utmaningar som präglar dagens samhälle har betydelse för välfärdens utveckling. Ett särskilt kunskapsbidrag från Mittuniversitetet kan utgöras av hur samverkan mellan professioner och omgivande samhälle präglas av de levnadsvillkor och sammanhang som återfinns i norra Sverige med en glesbygdscontext i fokus.

För att hantera dagens utmaningar behövs ett förändrat förhållningssätt - kunskap, värden och handlingsförmåga. Det är inte tillräckligt med tekniska lösningar och specialiserad kunskap, utan förmåga att hantera och kombinera kunskap från olika discipliner (Bhaskar m fl 2012). Kulturell förändring (i vid bemärkelse) blir viktig i ljuset av att vi inte kan fortsätta leva på det sätt som skapat de problem vi står i idag (Bowers, 1995; 2001). Även om utbildning har en viktig roll och kan betraktas som en nödvändig partner i ett sådant arbete (Fettes & Blenkinsop, 2023) framträder andra möjligheter med professionsforskning som hanterar just samverkansfrågor.

Hållbarhetsutmaningar idag har dessutom att hantera så kallade vilda problem (Rittel & Webber, 1973). Konsekvenser av försök att hantera sådana komplexa svårdefinierbara problem präglas av att de även leder till nya problembilder samt att de sällan hör hemma inom ett ansvarsområde. De behöver därför förstås mång- och/eller tvärdisciplinärt och behöver nya sätt att förstå och arbeta mellan samhällets institutioner. Samverkan mellan professioner, ett omgivande samhälle och professionsforskning kan då ses som angeläget.

Mitt eget forskningsintresse berör behovet att förstå demokratifrågor och hållbarhetsutmaningar tillsammans (Orr, 2020). Dessa kärnfrågor förenas, kan förstås och utvecklas med hjälp av ett begrepp som eko-demokrati vilket omfattar behovet att förstå ekologiskt hållbara sätt att leva samtidigt som demokratifrågor uppmärksammas i ljuset av medborgerliga rättigheter och frågor om rättvisa (Peters, 2017; Marutsewicz, 2020). Jag leder även ett praktisknära forskningsprojekt om lokalt relevant utbildning för hållbar utveckling i den lilla skolan i en glesbygdskontext. Forskning som beaktar en glesbygdskontext är sparsam i utbildningsforskning och särskilt saknas kunskap om utbildning för hållbar utveckling i en sådan kontext. Projektet bidrar med kunskap om teman som hur skolan samverkar med lokalsamhället, platsen och naturen, förutsättningar att kunna leva och verka i glesbygd och de särskilda krav det ställer på elevers kunskaper samt förhållningssätt. Syftet är att utveckla didaktiska modeller för lärande och undervisning.

Genom samverkan i professionsforskning skulle dessa intressen kunna förstärkas:

- Vilka särskilda utmaningar präglar arbetet med kulturell förändring avseende ekologisk och social hållbarhet i institutioner som utbildning, vård, omsorg och socialt arbete i vår region?
- Vilka är de särskilda villkor och förutsättningar som präglar hållbarhetsfrågor inom välfärden i glesbygd?
- Vad innebär ett ekologiskt och demokratiskt hållbart förhållningssätt inom välfärdsprofessioner?
- Vilken betydelse kan ett begrepp som eko-demokrati ha och vilken roll kan det spela i välfärdsforskning samt utveckling av välfärden?

- Hur påverkar närhet och distans till välfärdsinstitutioner i glesbygd ungas framtidsutsikter?
- Vilken betydelse har en globala frågor för levnadsförhållanden i glesbygd?

Finns särskilda kompetenser relevanta i en glesbygdskontext och hur upprätthålls försörjning av välutbildade yrkesverksamma inom välfärdens professioner i ljuset av dessa?

Referenser

- Bhaskar, R, Høyer, K.G. & Naess, P. (red.) (2012). *Ecophilosophy in a world of crisis: critical realism and the Nordic contributions*. Milton Park, Abingdon, Oxon: Routledge.
- Bowers, C.A. (1995). *Educating for an Ecologically Sustainable Culture: Rethinking Education, Creativity, Intelligence and Other Modern Orthodoxies*. State University of New York Press.
- Bowers, C.A. (2001) *Educating for Eco-Justice and Community*. The University of Georgia Press.
- Fettes, M. & Blenkinsop, S. (2023). *Education as the Practice of Eco-Social-Cultural Change*. Palgrave Macmillan Cham.
- Martusewicz, R.A., Edmundson, J. & Lupinacci, J. (2020). *Ecojustice education: toward diverse, democratic, and sustainable communities*. London: Routledge.
- Orr, D.W. (2020) Democracy and the (missing) politics in environmental education. *The Journal of Environmental Education*, 51(4):270-279.
- Peters, M.A. (2017). Education for ecological democracy. *Educational Philosophy and Theory*, 49(10):941-945.
- Rittel, H. & Weber, M. (1973). Dilemmas in a general theory of planning. *Policy Sciences*, 4(2):155–169.

Hur ställer vi en forskningsfråga som rymmer flera discipliner och hur kommer vi vidare?

Billy Jansson

Formuleringen av forskningsfrågan är en viktig aspekt innan man inleder forskning. Det syftar till att utforska en befintlig osäkerhet inom ett område av intresse och pekar på behovet av en genomtänkt undersökning. Det kan vara användbart att överväga om man ska börja med en stegvis approach eller fastställa en tydlig fråga från början. Ett initialt steg i forskningsprocessen är att genomföra en systematisk kunskapsökning, vilket kan bidra till att främja

individers och befolkningens hälsa. Detta kan dock vara utmanande utan en bred forskningsfråga i ett tidigt skede, vilket underlättar senare specificering av en tydligare fråga.

Att identifiera breda forskningsfrågor där olika discipliner kan bidra är centralt. Varje disciplin kan genomföra en kunskapssökning kring en bred forskningsfråga för att kartlägga befintlig forskning och litteratur. Det finns redan forskningsfrågor som kan formuleras, och det är viktigt att överväga vilka typer av frågor som är mest relevanta. Forskningens syfte bör vara tydligt i relation till det valda området. Att analysera akademiska antaganden, följa utvecklingen inom praktiken, jämföra olika tillvägagångssätt eller testa teorier inom specifika populationer är exempel på relevanta forskningsfrågor att utforska.

Vi bör först bestämma vilken population vi ska studera. Det är viktigt att definiera en populationsgrupp av intresse och fastställa parametrarna för denna grupp. Med andra ord, vilka bör inkluderas och uteslutas, och vilka egenskaper definierar denna grupp? Omfånget av vår population bör bestämmas med hänsyn till samverkan mellan våra discipliner. Vi behöver också identifiera de gemensamma egenskaperna hos dem vi vill studera och ta hänsyn till dessa när vi beslutar om inkludering.

Något annat som bör undersökas tidigt i processen är så kallad "feasibility" (förverkligbarhet). Här ska vi identifiera ett lämpligt antal försökspersoner och metodik, samt tillräckligt med tid och resurser för att nå fram till de slutsatser vi söker. Vi behöver vara realistiska angående projektets omfattning, tillgång till population, apparatur och en investering av statistiska och metodologiska kunskaper i gruppen. Det är också viktigt att tydliggöra att insamlingen av data och projektets framsteg kan slutföras inom en begränsad tid. Det som återstår är att skapa en design och metod som kan öka det informativa värdet av våra studier.

Del 2

Samverkan mellan forskning, välfärdsprofessioner och utbildning

I denna del samlas nio av de totalt nitton texterna. Den röda tråden genom dessa bidrag kretsar kring att kunskapsutvecklingen om komplexa välfärdsfrågor närmast kräver samverkan mellan forskning, professioner och utbildning. Det konstateras att samverkan inte bara är något som kan väljas, eller väljas bort, utan att samverkan mellan såväl olika välfärdsverksamheter som universitetets samverkan med det omgivande samhället är stipulerat i lagstiftningen. Att samverkan även kräver en robust samverkansorganisation är något som understryks, likaså behovet av samverkansforskning i sig. I flera av texterna diskuteras möjligheten att organisera gemensamma utbildningsmoment för lärosätets professionsutbildningar. I någon text betonas vikten av att stärka bilden av välfärdprofessionerna, inte minst för att säkerställa rekryteringen av studenter. Relationer är ett av de grundfundament för välfärdsarbetet som återkommande lyfts fram i texterna. Samtidigt förändrar och utformar välfärdens digitalisering och AI inte bara relationer utan även färdigheter och den kunskap som i dag krävs inom olika professioner.

Varför samarbetar inte professionsämnena mer i forskning på gemensamma arenor?

Magnus Israelsson

Forskningssamarbete mellan olika akademiska ämnen är inte helt ovanligt. Under relativt lång tid har samverkan mellan ämnen premierats, eller nästintill varit en förutsättning för att vissa forskningsfinansiärer ska tilldela forskningsanslag. Samtidigt förhåller det sig så att en hel del viktiga forskningsprojekt både initieras och bedrivs av enskilda ämnen och helt inom det egna ämnesfältet. Det sistnämnda, skulle jag vilja påstå, i något högre

utsträckning gäller forskning inom professionsämnen såsom socialt arbete, omvårdnad, utbildningsvetenskap och psykologi. Förhållandet kan tyckas förvånande eftersom professionerna ofta möts i den professionella praktiken, det vill säga arbetslivet. Därtill är det så att det inom våra respektive forskningsområden finns gemensamma intresseområden som förtjänar att undersökas från flera ämnesspecifika perspektiv.

På flera samhällsområden föranstaltas i lag att samverkan ska ske mellan olika offentliga samhällsaktörer. Den typ av samverkan som här avses gäller framför allt samverkan med och för personer som är i behov av någon typ av stöd eller vård från samhällets sida. På vissa samhällsområden ska samverkan ske enligt lag för att samhällets insatser ska koordineras och att enskilda i utsatta situationer inte ska behöva sköta sina kontakter med olika myndigheter helt på egen hand. Samverkan kan också handla om att effektivisera samhällets resurser i syfte att stödja hjälpsökanden på bästa sätt. Exempel kan vara personer som har drabbats av psykisk ohälsa, skadligt bruk eller beroende av alkohol eller andra droger, unga som av olika skäl är i behov av särskilt stöd under sin skolgång eller barn/unga som har hamnat i andra typer av svåra sociala situationer. Det är således mer eller mindre legio att yrkesgrupperna lärare, socionomer, sjuksköterskor och psykologer samverkar med varandra för att fullt ut kunna uppfylla sina enskilda uppdrag.

Inom akademien saknas på samma direkta sätt lagstöd för att samverkan ska ske mellan olika professionsämnen, dels i fråga om forskning, dels gällande utbildning. I praktisk mening, och med god vilja, kan samverkan mellan utbildningar utvecklas ändå. Det vill säga att vi själva tar initiativ till samarbete gällande vissa undervisningsinslag, då studenter kan ges möjlighet att träffas över professionsgränserna. Men för att uppnå en varaktighet i forskningssamarbete mellan professionsämnen är det viktigt att det finns ett stabilt organisatoriskt ramverk. Mittuniversitetets nätverk **Professions for Welfare Development**, (PROWD) utgör grunden för ett sådant ramverk. Det är också viktigt att påtala att nätverket har bildats av företrädare för professionsämnena själva, det vill säga ur ett underifrånperspektiv. Vi har själva sett behovet av att bilda ett nätverk för att kunna bedriva intressant och viktig ämnesövergripande forskning med och för enskilda och grupper som

är i behov av samhällets stöd. Veterligen så existerar inte den här typen av omfattande ämnesöverskridande forskningsnätverk inom akademien i Sverige. Nätverket har stor potential att utvecklas till en stark och samtidigt unik forskningsmiljö vid Mittuniversitetet.

Studier av komplexa samhällsfrågor kräver tvärprofessionell samverkan

Elisabet Rondung

Välfärdens utmaningar är ofta komplexa och följer inte den akademiska indelningen i olika ämnesområden. Om vi som akademi ska bli en aktör att räkna med för att bidra till en utvecklad välfärd behöver vi anpassa vårt sätt att ställa frågor och undersöka fenomen utifrån denna komplexitet. Genom att ensidigt belysa frågor utifrån ett visst ämnesperspektiv eller en viss metodologisk utgångspunkt riskerar vi att missa annan information som är minst lika central som den vi identifierar. Genom att i stället utveckla våra forskningsfrågor och metoder tillsammans ökar våra chanser att kunna fånga och beskriva den mångfacetterade verkligheten.

Tillsammans bidrar de olika professionsämnena omvårdnad, utbildningsvetenskap, socialt arbete och psykologi till en breddad syn på människans roll i samhället. Vi kan bidra med förståelse för vad människan behöver för att lära, utvecklas och må bra, och hur samhället kan förbättra människans levnadsvillkor i dessa avseenden. Detta infattar både människans tillvaro inom samhällets välfärdsorganisationer (t ex organisationernas ledning, arbetsvillkor och verktyg), men också hur dessa organisationer kan optimeras för att på bästa sätt lösa sina uppgifter i relation till samhällets övriga medborgare (t ex att erbjuda högkvalitativ vård, utbildning och socialt stöd).

Vård, skola och omsorg är centrala aktörer i det svenska välfärdssamhället. Som lärosäte är vi kontinuerligt med och förser dessa verksamheter med medarbetare som utbildat sig inom våra respektive ämnesområden. För att utbilda medarbetare som kan vara med och föra sina verksamheter framåt behöver vi som lärosäte ligga i framkant gällande utvecklingen inom våra

respektive ämnen. Men om vi också lyckas entusiasmera till tvärprofessionella samarbeten och kan visa på det mervärde det finns i att röra sig över och mellan professionsgränserna ger vi våra studenter, och i förlängningen även de verksamheter de ska arbeta inom, än bättre möjligheter att lösa komplexa problem och därigenom bidrag till verksamhetsutveckling.

Forskning om välfärdsfrågor kan inte ske i ett vacuum, utan behöver förstås utifrån det svenska välfärdssamhällets kontext. Även om vissa forskningsfrågor sannolikt skulle kunna studeras utan inblandning från välfärdsgiganter såsom skola, vård och omsorg, riskerar sådan forskning att bli av mindre relevans för det omgivande samhället. Ett återkommande bekymmer är att den forskning som genereras får större betydelse för forskarna själva än för samhället i stort. Genom att samverka med det omgivande samhället i alla faser av forskningen ökar chanserna för att forskningens slutsatser ska komma samhället till gagn. Tillsammans har de olika ämnena inom denna sammanslutning både ett brett och djupt nätverk av centrala aktörer inom den svenska välfärden. Detta nätverk blir av oerhörd betydelse för att identifiera relevanta forskningsfrågor, designa studier med god sannolikhet att bli genomförbara, nå ut till forskningspersoner och genomföra datainsamling, samt sprida och implementera forskningens resultat.

Psykologin som ämnesområde har ingen "egen" välfärdsinstans, men bidrar med ämnesperspektiv och yrkeskompetens inom i stort sett alla de stora välfärdsorganisationerna. Psykologin som ämnesområde studerar, grovt sett, mänskligt beteende. I detta ligger att förstå människans tänkande och agerande, samt alla de faktorer som påverkar oss i dessa avseenden (såsom arv, uppväxtmiljö, biologiska processer, inlärning genom livet, sociala processer, kontextens inverkan). Denna bredd i angreppssätt gör psykologin till ett ofta uppskattat perspektiv i tvärvetenskaplig samverkan med människan i fokus.

De vetenskapliga discipliner som ingår i detta nätverk har olika metodologiska traditioner. Alla metoder har en betydelsefull plats och kan bidra med unik kunskap, men ingen metod har förutsättningar att ensam kunna besvara alla vetenskapliga frågor. Samverkan mellan ämnen med olika

metodologiska utgångspunkter bidrar därmed till att våra olika forskningsfrågor kommer att belysas utifrån fler perspektiv och med större bredd. Vi kommer också att kunna identifiera och ta oss an fler och andra forskningsfrågor än de som ämnena var och ett för sig sannolikt hade kunnat urskilja och studera.

Tvärvetenskaplig samverkan – ett framgångskoncept vid utveckling av välfärdsområdet

Helén Olsson

En tanke jag har är att vi som arbetar med professionsutbildning har många olika roller. Vi kanske har en grundutbildning, vi undervisar inom ett ämnesområde och vi bedriver forskning. Det är många olika områden där vi kan berika och utveckla varandras ämnen. Vi behöver identifiera områden i utbildningen där samundervisning kan ske eftersom många olika arbetsområden för till exempel en lärare, en sjuksköterska och en socionom kräver/bäst hanteras om de finns en gemensam samsyn och en upparbetad samverkan mellan de olika professionerna. Samundervisning går att beforska utifrån en tvärvetenskaplig utgångspunkt. Det kan vara ett sätt att effektivisera och underlätta för utbildningarna nu när många nya områden krävs i undervisning via till exempel Högskoleförordningen, UKÄ.

Vidare tänker jag att samverkan både är lätt och svårt. För forskare som samlas för att samverka kan det svåra handla om att vi är olika vetenskapligt positionerade. Det behöver belysas för att identifiera både olikheter och det som förenar/berikar. Jag tänker spontant på att forskare kan vara positionerade i interventionsforskning (t ex effektstudier) eller mer i kritiska välfärdsstudier. Ibland har dessa två olika vetenskapliga "genrer" svårt att förstå varandra. Dock anser jag att dessa två, olika utgångspunkter, också har många infallsvinklar som både är berikande och som kan leda till utvecklade tankegångar. Till exempel vid författande av forskningsansökningar. Jag menar att en tvärvetenskaplig samverkan är i princip oundgänglig för att nå framgångsrik forskning när det gäller utveckling av välfärdsfrågor. Vidare menar jag att tvärvetenskaplig forskning bör vara nyttosam för

yrkespraktiken. Forskare bör ha ett "lyssnande öra mot marken". Därför bör samtal om viktiga forskningsfrågor inkludera yrkesverksamma både från hälso- och sjukvård, skola, socialtjänst och kanske polisen. I bildande av en centrumbildning är de yrkesverksammas röst viktig. Vad behöver beforskas "där ute" så att vardagen för både brukare och yrkesverksamma underlättas? Är det möjligt att inkludera brukare och yrkesverksamma i centrumbildningen samverkansarbete? Till exempel vid formulering av forskningsfrågor? Hur ser medverkande forskare i en Centrumbildning på evidens och en evidensbaserad praktik? Finns det åsiktsskillnader där?

Kanske en inventering behövs från respektive professionsutbildning kring vad som är aktuella frågeställningar i utbildningen. Socialt arbete till exempel har många olika krav på sig från allmänheten och den nationella politiken just nu. Gäller även lärarutbildningen. Kanske involverade forskare i Centrumbildningen behöver en dag för att diskutera nya krav som införts, eller är på gång att införas i utbildningen. Kan vi gemensamt identifiera sådana områden så är dessa områden intressanta att diskutera vidare med yrkesverksamma. Hur formulera forskningsfrågor utifrån nya fenomen som uppstår till följd av till exempel globaliseringsprocesser?

Relationellt samskapande för nutidens välfärd

Ingegerd Hildingsson

Forskning sker sällan i ett vacuum, särskilt inte i forskning som rör välfärd. Ur mitt perspektiv, vilket utgår från vård och omvårdnad, handlar välfärd om människor och de relationer vi skapar i olika kontexter. Att genomföra forskningsprojekt utifrån ett relationsbaserat koncept utgör därför grundbulten i samverkan. Vill vi inte ha relationer kan det bli svårt att samverka. Hur skapas då relationer mellan professioner? Här gäller det att inte fastna i detaljer som skapats av strukturella modeller, exempelvis inom vård, skola och omsorg och även inom akademien. Inte heller att fastna i det förhärskande politiska vågspelet, utan hellre se bortom politiken, till det mer idéburna perspektivet. Våra professioner arbetar nära människor som på något sätt har behov av oss. Vissa problem som dessa människor kan ha är av

känslig natur, vilket även avspeglas i den sekretess som omgärdar olika verksamheter. Det kan vara svårt att ändra på. Men när det gäller forskning kan vi lyfta blicken och ställa oss frågan; vad kan en psykolog, socionom och pedagog bidra med till mitt omvårdnadsprojekt? Och tvärtom. Kan vi lära av varandra? Hur kan vi hjälpas åt att besvara en forskningsfråga utifrån våra olika synsätt/metoder/teorier? Ett exempel skulle kunna vara att enas kring ett vanligt problem inom professioner som arbetar med människor, som exempelvis utbrändhet. Kan vi tillsammans avtäcka strukturer och mekanismer i välfärdssamhället och åtgärda dessa? Skulle omvårdnadsforskning kunna bidra till pedagogisk forskning eller tvärtom? Att tvärprofessionell forskning sker inom exempelvis vård brukar utgöras av olika vårdprofessioner som samverkar, både i forskning, utbildning och klinisk verksamhet. Omvårdnad och psykologi ligger nära tillhands och där är det enkelt att samverka. I min profession som barnmorska sker vårdandet i gränslandet mellan olika discipliner, bland annat medicin och psykologi. Kvinnor som väntar och föder barn, samt deras partners är för det mesta friska individer som söker sig till vården för kontroller av hälsa, samt för att förbereda sig för barnets ankomst. Således betraktas blivande föräldrar inte som "patienter" i första hand. Dock är det vanligt med exempelvis förlossningsrädsla, vilket är ett område som behandlas och beforskas både av barnmorskor och psykologer.

Socialt arbete och omvårdnad har också beröringspunkter men jag själv har inte någon erfarenhet av samarbete. Omvårdnad och pedagogik skulle definitivt kunna korsbefruktas och vinna på att exempelvis använda estetiska lärprocesser tillsammans då det främjar hälsa. Vi kan börja med att starta en professionskör för att skapa relationer.

På ett universitet hänger forskning och undervisning tätt ihop och där finns det många beröringspunkter, till exempel skulle en barnmorska kunna undervisa om sexuell och reproduktiv hälsa inom alla professionsutbildningar. Hälsoprojekt med samverkan som riktar sig till skolpersonal/elevhälsa har stor potential för att bidra till välfärdens utveckling. För att uppfylla målen i Agenda 2030 behöver vi även se över hur hållbara, jämlika, jämställda och hälsofrämjande projekt kan samskapas. Att vara öppna inom och mellan institutioner på MIUN, när det gäller att bjuda

in, vara nyfikna på varandras arbeten, kan vara en väg att nå samverkan. Samtidigt vet jag hur upptagna alla är och hur svårt det är att räkna till för mer än det man har i sin kalender. Att få möjlighet att frigöra tid är alltså en förutsättning för samverkan. Vi får börja med att enas kring en forskningsfråga där alla kan känna sig berörda, delaktiga och intresserade. Utifrån forskningsfrågan kan vi gå vidare med att besvara hur den ska lösas, vilka populationer som ska ingå, vilka metoder som ska användas. Därifrån delar vi upp arbetet och folk gör det de är bra på, det man vill och med dem man gillar. Det brukar vara ett bra steg för framgång!

Samverkan – på gott och ont

Christina Melin-Johansson

Välfärden skulle inte klara sig utan olika autonoma professioner som lärare, psykologer, sjuksköterskor och socionomer. Professionsutbildningarna inom Mittuniversitetet är forskningsbaserade och starka var för sig, men om utbildningarna samverkar när det gäller forskning och utbildning finns stor potential till utveckling och vetenskapliga genombrott. I den högre utbildningen är kärnan den vetenskapliga anknytningen enligt Högskoleverket (2012), samt att samverka med det omgivande samhället och sprida forskningsresultat så att de kommer till nytta (HL 2009). Abbott (1988) menar att "professionerna dominerar vår värld, läker våra kroppar, mäter våra profiler, och räddar våra själar". Viktiga frågor att ställa i sammanhanget är vilken värdeskapande funktion professionerna har i samhället? Har de professionella sin position på grund av sina prestationer? Vad är professionalism i dagens samhälle? Hur får vi tillträde till professionen?

Professionsutbildningarna vid Mittuniversitetet bidrar med och tryggar kompetensförsörjningen i närliggande kommuner och regioner. I verksamheterna och i samhället har professionsutbildningarna ofta ett tydligt ansvar och tydliga roller. Det finns evidensbaserad kunskap om vad som ska utföras för att patienter, studenter och klienter ska uppnå hälsa och välmående. Fokus är på det som professionerna utbildas för. Men hur kan goda förutsättningar skapas för studenters utbildning i samverkan mellan

högskola och arbetsliv? Kan man uppnå detta genom samverkan? På vilket sätt kan samverkan hjälpa patienter, studenter och klienter?

Det finns ett utvecklat samarbete med Mittuniversitetet och de olika kommunerna och regionerna i närliggande län framför allt när det gäller arbetslivsanknytning. Arbetslivsanknytning är under kontinuerlig utveckling, men är också möjlig att utveckla och fördjupa. Samarbete med högskolan är också något som regionerna efterfrågar för att kunna leverera välfärd av hög kvalitet (Universitet och högskolor, 2008:10). Det är på så vis är det en win-win situation.

I lagen SFS (2009:45) framkommer att högskolornas uppgift när det gäller samverkan innebär att lärosätena ska samverka med det omgivande samhället, informera om sin verksamhet, samt att resultat av forskning ska komma samhället till nytta. Det som saknas är finansiering som är en förutsättning för professionsöverskridande samverkan enligt Sundström (2009). Samverkan beskrivs enligt Sundqvist (2021) som en nyckel till utveckling. Det innebär att professionella aktörer agerar tillsammans och arbetar nära och kontinuerligt för att nå ett gemensamt mål. Samverkan kan också ses som ett gemensamt ansvar för att stödja studenters lärande, och utifrån undervisning bejaka studenternas individuella behov och se lärandet i ett sammanhang. Samverkan kan även ses som intern (samarbete mellan lärare på olika professionsutbildningar) eller extern (samarbete mellan professionsutbildningar och verksamheter). Enligt samverkansteori innebär samverkan att sätta fart på gränsöverskridande aktiviteter. Olika professioner samspelar med syfte att nå ett gemensamt mål, som inte hade varit möjligt att uppnå på egen hand (Blix Germundsson, Augustinsson & Lidén (2020). Men för att verkligen förstå begreppet samverkan måste man ha kunskap om människan i en organisation enligt Ahrne (1994). Det vill säga hur människor handlar inom en organisation och om betydelsen av att vara mänsklig och professionell. Det är också människan i organisationen som skapar relationerna och den komplexitet de innebär. All samverkan bygger därför på ömsesidig anpassning i en relation. Ju mer djupgående och mångdimensionella relationerna är desto mer krävs det av människorna i verksamheten. Det krävs dessutom tid för att skapa relationer.

Forskning som kommer med förslag på hur samverkan mellan professionsutbildningar kan bli bättre och vad det innebär att samverka är viktigt och intressant att fortsatt utveckla. Till exempel saknas konkreta framgångsfaktorer kring hur samverkan inom ett lärosäte som Mittuniversitetet och hur den interprofessionella samverkan ser ut i praktiken. Det finns en konsensus i samhället att forskningen måste kunna bevisa att något fungerar för att kunna investera resurser. Kanske inte samverkan alltid är lösningen men att undersöka hur professions-utbildningar samverkar med varandra kan vara en början. I stället för att agera isolerade från varandra kan de tillsammans bidra till välfärdsutvecklingen i ännu högre grad.

Referenser

- Abbot, A. (1988) The system of profession – an essay on the division of expert labour. Chicago: The university of Chicago Press.
- Ahrne, G. (1994). Social organizations: Interaction inside, outside and between organizations. Sage Publications, Inc.
- Universitet och högskolor (2008:10). Högskoleverkets rapportserie Rapport 2008:19.
- SFS (2009:45). Högskolelagen.
- Högskoleverket (2012:23). Kontaktiviteter Högskolornas verksamheter för utbildningarnas arbetslivsanknytning. Rapport 2012:23.
- Sundström, M. (2009). Profession, forskning och undervisning –möjligheter och problem. Högskolan Borås.
- Blix Germundsson, L. Augustinsson S. & Lidén A. (2020). Collaboration in the Making—Towards a Practice- Based Approach to University Innovation Intermediary Organisations. *Sustainability*, 2020(12).

Tankar om hur interprofessionellt lärande bidrar till bättre samverkan

Gunilla Egonsdotter

Inledningsvis tänker jag att samverkan och professionsforskning inte nödvändigtvis måste vara samma sak eller ens tangera varandra.

Ur ett forskningsperspektiv blir fältet mycket större än enbart en läro- eller samverkanssituation. Forskningsfältet kan inte sägas vara homogent och har heller inte enats om en gemensam begreppsbeskrivning utan det förekommer

en mängd olika benämningar i området som rör begrepp om samverkan, interprofessionellt- arbete och lärande (ex Germundsson 2011).

I professionsforskning blir både de enskilda professionerna och professionernas skärningspunkter intressanta, det vill säga vad beskrivs som unikt för varje enskild profession men också vad som förenar olika professioner. Det skulle också vara intressant att studera hur olika former av samverkan kan påverka situationen för den enskilde samhällsmedborgaren som söker stöd eller hjälp. Det innebär som all annan forskning att det finns flera möjliga sätt att studera interaktionen mellan de olika professionerna på fältet, dels utifrån vad som utmärker en specifik profession i samverkan, dels hur samverkan i sig skulle kunna bidra till en större helhet för att på olika sätt bidra till välfärdens utveckling.

Samverkan kan ur perspektivet som lärare vid universitetet handla om gemensamma utbildningsinsatser för studenter inom flera väldfärdsprofessioner. Även om interprofessionellt lärande kan sägas ha en relativt lång tradition främst inom vårdutbildning såväl nationellt som internationellt (Spaulding m fl 2019; Wilhelmsson m fl 2009) är det ovanligare med denna typ av lärsituation inom ämnen som till exempel socialt arbete. Studenterna kan sägas behöva möta och samverka med olika professioner redan under utbildning. Därför behöver denna typ av utbildningsinsatser utvecklas och undersökas. Ett pedagogiskt upplägg kan handla om en gemensam plattform där olika välfärdsprofessioner under utbildning möts för att belysa en problematik utifrån olika kompetenser. Ger dessa insatser en ökad insikt för olika professioners kunskap och kompetens men också för de möjligheter och utmaningar som samverkan kan medföra? Forskningsfrågor om hur denna typ av utbildningsinsatser om interprofessionellt lärande mellan olika studentgrupper inom skola och socialtjänst bidrar till välfärdens utveckling skulle vara intressant att följa.

Ett område som nu är aktuellt i samhället handlar om samverkan och hur olika metoder ska kunna stoppa ungdomskriminalitet. Genom att belysa problematiken och samverkan kan de olika professionerna studeras, både enskilt och som ett team. Bidrar samverkan i olika konstellationer till att motverka ungdomskriminalitet? Är det samverkan i sig eller finns det andra

parametrar som är viktigare när ett samhällsproblem av denna dignitet ska angripas?

Ytterligare en intressant fråga avser om det kan sägas finnas någon form av gemensam essens eller gemensamma faktorer för professionsyrken i välfärden. Skulle det vara möjligt att studera de olika professionerna utifrån en gemensam teoretisk referensram?

Referenser

- Germundsson, P. (2011). Lärare, socialsekreterare och barn som far illa: om sociala representationer och interprofessionell samverkan, Diss. Örebro universitet.
- Spaulding, E. M., Marvel, F. A., Jacob, E., Rahman, A., Hansen, B. R., Hanyok, L. A. & Han, H. R. (2019). Interprofessional education and collaboration among healthcare students and professionals: a systematic review and call for action. *Journal of Interprofessional Care*, 35(4):612–621.
- Wilhelmsson, M., Pelling, S., Ludvigsson, J., Hammar, M., Dahlgren, L. O. & Faresjö, T. (2009). Twenty years experiences of interprofessional education in Linköping – ground-breaking and sustainable. *Journal of Interprofessional Care*, 23(2):121–133.

Professionsforskning och samverkan mellan professioner för välfärdens utveckling

Marcia Håkansson Lindqvist

Professionsforskning och samverkan mellan professioner och med omgivande samhället bidrar till välfärdens utveckling. I arbetet finns flera viktiga perspektiv: *Synliggörande; att stärka bilden av våra professioner i samhället; och ökad kvalitet.*

På HUV-fakulteten på MIUN består professionsutbildningarna av cirka 70 % av den totala verksamheten, det vill säga en stor del av verksamheten. Trots detta är professionsutbildningarna relativt osynliga. Samverkan mellan professionsutbildningarna kan stärka lärosätets arbete med professionsutbildningarna genom att synas och göra professionsutbildningarna synliga. Professionsutbildningarna kan också stärkas i många för professionerna gemensamma områden, exempelvis Verksamhetsförlagd Utbildning (VFU). VFU, och andra inslag i professionsutbildningarna, är nödvändiga för att uppnå examensmålen.

Professionsforskning och samverkan mellan professionerna kan stärka professionernas forskning och utbildningsuppdrag. Gemensam forskning inom professionsutbildningarna kan bidra till att hitta synergier och utvecklingsmöjligheter liksom forskningsluckor mellan och inom professionsutbildningarna. Gemensam forskning behövs för att säkerställa att professionsutbildningarna har en stark forskningsanknytning och kvalitet.

Professionsforskning och samverkan mellan professionsutbildningarna kan också stärka bilden av professioner i samhället och bidra till välfärdens utveckling. Lärosätets professionsutbildningar är viktiga i regionen och i samhället i stort. Det finns ett stort behov av att utbilda studenter i professionsutbildningar genomgående i samhället. Fortsatt samverkan kan leda till en mer attraktiv bild av att arbeta inom en profession och skapa ett intresse för professionsutbildningarna. Flera intresserade och motiverade studenter på grundnivå kan i sin tur leda till att fler studenter väljer att läsa vidare på avancerad och forskarnivå. Flera motiverade studenter kan i sin tur bidra till fler forskarstudenter som väljer att forska inom för professionsutbildningarnas strategiska områden.

Samverkan mellan professionerna kan leda till flera tvärprofessionella projekt. Forskningsmässigt är detta viktigt vad gäller hur samverkan i forskning bidrar till kollegialt lärande. Tvärprofessionell forskning gynnar också lärosätets utbildningar på samtliga nivåer. Tvärprofessionellt samarbete kan leda till att olika professioner arbetar mer holistiskt för att ta sig an svårlösta samhällsproblem. Denna samverkan kan också leda till kunskapsutbyte mellan professionerna samtidigt som en spegling mellan professionernas olika professionskompetens möjliggörs. Detta arbete kan i sin tur leda till högre kvalitet inom utbildning och forskning och ett mer kvalitativt bidrag till professionernas utveckling i samhället.

Hur kan regional samverkan stärka professionsutbildningar och forskning vid MIUN?

Ulrika Danielsson

Att vi "professioner" redan under grundutbildningen samverkar utifrån att våra studenter sedan kommer mötas/samverka i arbetslivet. Skapa förutsättningar redan under grundutbildningen att skapa mötesarenor i kommande yrkesroll.

Vi har exempel på organisationer och verksamheter där studenter från olika professionsprogram möts under sina praktikperioder. Därför ska vi skapa möjligheter för studenter att redan möts under sin grundutbildning.

Att kunna samverka mellan utbildningarna, ha någon/några kurser där våra studenter möts, till exempel övar på svåra samtal, att möta individer i kris, juridik (ex anmälningsplikt). Universitetslärare från professionsutbildningarna kan skapa scenarion eller hämta ärenden från verkligheten, att arbeta och laborera tillsammans med lärare som handledare. Denna typ av lärandemoment skulle dels stärka studenterna att samverka utifrån sina kommande professioner, dels stärka kollegial samverkan, kompetensutveckling och naturligt utbyte av erfarenheter. Vid dessa seminarier/kurser bjuds även representanter in från olika verksamheter, som får ge feedback och ge sina perspektiv på process och resultat. Aktiviteter som dessa bör följeforskas, och skapa projekt för gemensamma professionsforskningsprojekt. MIUN skulle genom detta sätt att samverka bidra till att stärka och förbättra välfärdens utveckling genom att professioner samverkar i yrkeslivet, skapar gemensamma arenor utifrån behov, genom forskning som visar på (förhoppningsvis) ökat välmående. Både bland de som jobbar inom professionsyrken och bland medborgare. Skapa gemensamma dagar för kompetensutveckling.

Gemensamma/delade tjänster är ett ytterligare steg. Att skapa möjlighet för vår personal att kunna ha kvar "ett ben" i skola, vård och omsorg och skapa möjlighet att de som är verksamma i organisationer får en möjlighet att bli en del av vår verksamhet och utveckling. Detta ska avse både utbildning och forskning. Tjänsten delas utifrån behov och uppdrag. Det ska vara givande för individens kompetensutveckling att erhålla omväxling inom sin

yrkeskunskap, men även utifrån att verksamheten ska kunna utveckla nya kunskaper, perspektiv och metoder inom professionsutbildningarna.

Samverkansforskning mellan professionsämnen och praktiker. Använda praktikers kommunala/regionala kunskap för att dels utveckla befintliga forskningsområden, dels skapa nya områden av samverkansforskning. Att i dialog lyssna och lära av varandras problem/ämnesområden. Tillsammans söka medel inom forskningsområden som välfärd, förhindra utanförskap, barn och ungas hälsa och lärande, tidiga insatser inom vård och skola, tidiga insatser och behov av stöd och ökad kompetens: forskning som omfamnar individers livsmiljö utifrån flera olika professionsområden.

Kunskap kan spridas genom forskning (publikationer och konferenser), samarbeten regionalt och nationellt, kunskapsutbyten, öppna seminarier, temadagar, tvärvetenskapliga uppsatser/doktorander/anställningar.

En ytterligare samverkanspart i det omgivande samhället, utöver socialt arbete, pedagogiskt arbete, vårdvetenskap och psykologi, är polisvetenskap. Det är en profession som samtliga av våra yrkesgrupper vanligt vis kan komma i kontakt med. Ytterligare samverkanspart är HR-utbildningen, som vi har vid fakulteten. En yrkesgrupp som till exempel ska leda och handleda rekryteringar, anställningar och arbetsmiljöansvarsfrågor. Hur kan vi forma attraktiva(re) professionsanställningar och ett hållbart arbetsliv?

Ovanstående exempel ska kunna säkerställa kvaliteten inom professionsutbildning och forskning inom dagens och morgondagens välfärdssamhälle.

Samverkan och livslångt lärande i den digitala eran

Jussara Reis-Andersson

Professionsforskning och samverkan mellan olika professioner, liksom med det omgivande samhället utgör centrala delar i att driva utvecklingen framåt inom både akademien och samhället i stort. I takt med att digitaliseringen och artificiell intelligens (AI) får en alltmer framträdande roll, har behovet av professionsforskning ökat markant. Denna forskning blir särskilt viktigt då den inte bara fokuserar på de förändrade krav som digitalisering ställer på

olika yrken, utan också på hur dessa förändringar påverkar samhällets och arbetslivets struktur i stort. För att kunna hantera dessa omvälvande processer är det nödvändigt att anlägga ett livslångt lärandeperspektiv där kontinuerlig kompetensutveckling ses som en naturlig del av yrkeslivet.

Richard Susskind och Daniel Susskind (2022) betonar att de förändringar som digitaliseringen och AI medför, radikalt omformar de färdigheter och kunskaper som krävs inom olika professioner. Detta innebär att individer och organisationer måste vara beredda att ständigt anpassa sig till nya förutsättningar. Annika Kjällman Alm m fl (2024) lyfter fram den särskilda betydelsen av ökad digital kompetens i norra Sverige, där digitaliseringens möjligheter är avgörande för att människor ska kunna bo och arbeta i regionen.

Ett annat viktigt perspektiv är gränsdragningen mellan professionell utveckling och organisationsutveckling, som enligt Jimmy Jaldemark och Peter Öhman (2020) ofta är diffus. De menar att det livslånga lärandet inte bara bör omfatta individers kompetensutveckling, utan även organisationers förmåga att utvecklas. Därför bör utbildningsinsatser och forskningsprojekt utformas så att de stärker både medarbetarna och organisationerna som helhet.

Trots vikten av samverkan och kompetensutveckling finns det hinder som kan försvåra dessa processer. Joakim Finne m fl (2022) identifierar tidsbrist som det största hindret för att engagera sig i forskning och samarbete. Tidsbristen kan leda till att många yrkesverksamma inte har möjlighet att delta i forskningsprojekt eller fortbildning, vilket i sin tur kan bromsa den professionella och organisatoriska utvecklingen. Därför är det avgörande att skapa förutsättningar som underlättar deltagande i dessa processer, till exempel genom flexibla utbildningsformer och forskningssamarbeten som integreras i det dagliga arbetet.

Samverkan mellan forskning, professioner inom välfärden och det omgivande samhället är även en effektiv metod för att integrera formellt och informellt lärande. Jaldemark och Öhman (2020) diskuterar konceptet "bring-your-own-data", som innebär att praktiska erfarenheter och teoretiska insikter förenas på ett sätt som stärker både den akademiska förståelsen och yrkesutövningen. Genom denna typ av samarbete kan professioner dra nytta

av aktuell forskning, samtidigt som forskningen berikas av insikter från praktiken.

Sammanfattningsvis är professionsforskning och samverkan mellan olika professioner, samt med det omgivande samhället avgörande för att möta framtidens utmaningar. Genom att främja ett livslångt lärande och skapa starka kopplingar mellan teori och praktik kan både individer och organisationer utvecklas i takt med den pågående digitala transformationen. Det kräver dock att vi identifierar och övervinner de hinder som kan stå i vägen, såsom tidsbrist, för att verkligen realisera potentialen i denna samverka.

Referenser

- Finne, J., Ekeland, T.-J. & Malmberg-Heimonen, I. (2022). Social workers use of knowledge in an evidence-based framework: a mixed methods study. *European Journal of Social Work*, 25(3):443–456.
- Jaldemark, J. & Öhman, P. (2020). *Developing a hybrid and networked educational approach to lifelong learning for organisations and employees*. The 12th International Conference on Networked Learning, Aalborg, Denmark, May 2020.
- Kjällman Alm, A., Kristiansen, L., Rising Holmström, M. & Häggström, M. (2024). Stärkt digital kompetens i hälso-och sjukvården. I Bäckström, Fredman, P., Giritli Nygren, K., Niskanen, K., Olofsson, A., Nilsson, H. E., & Lindbäck, K. (red.). *Globala utmaningar – lokala lösningar: Forskning för en hållbar samhällsutveckling i norra Sverige*. Mittuniversitetet.
- Susskind, R. & Susskind, D. (2022). *The future of the professions - how technology will transform the work of human experts*. Oxford University Press.

Del 3

Samverkan i relation till några angelägna forskningsfält

Denna tredje och sista del omfattar sju texter med exempel på angelägna forskningsfrågor och empiriska fält där forskning och det omgivande samhället kan, och rentav behöver, samarbeta. En konkret modell som föreslås för detta samarbete är quadruple helixmodellen. Angelägna forskningsfält som lyfts fram är hälso- och sjukvård samt skola i glesbygd, liksom vikten av att stärka brukarperspektivet, inte bara i välfärdens praktiker utan även i forskningspraktiken. Andra brännande frågor kretsar kring styrningen av välfärden, risken för digitala klyftor och utanförskapsområden i Jämtland/Härjedalen och Västernorrland.

Behovet av samarbete och stöd för att hantera livet i glesbygden: rösten från en medborgare

Annette Björk

Jag, ensamstående ung kvinna är arbetslös och arbetstränar, men mitt liv är kaos. Efter förlossningsdepression och social fobi när jag fick mitt andra barn, har jag varit ensamstående länge. Min mamma, som var mitt stöd, dog plötsligt vid 49 års ålder. Jag är orolig för ärftlighet då jag har hög puls, men läkare säger att det bara är ångest. Jag har försökt få prover tagna på sju vårdcentraler utan framgång. (I dag opererad för hjärtfel). Försäkringskassan kräver ett nytt sjukintyg innan 22 november, annars gäller inte det gamla. Jag känner mig mer stressad än någonsin och ser ingen ljusning. Min dotter, som har varit borta från skolan sedan hon var 10 år, lider av svält, självskador, självmordstankar, social fobi, ångest, depression, selektiv mutism, astma och allergier. Hon har isolerat sig och får ingen ordentlig hjälp trots mina ansträngningar. Jag vill att hon utreds för neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, men BUP har inga tider. Jag känner mig frustrerad och rädd för att vi måste vänta till hennes tillstånd blir ännu allvarligare för

att få hjälp. Till slut tog hon en överdos och låg i respirator. Nu är hon hemma igen, men utan effektiv hjälp. Min stress och ångest är enorm, och min son mår också dåligt utan tillgång till krissamtal.

Hur kan ett barn och en hel familj i så många år få må så dåligt i dagens Sverige? Många familjer som denna upplever försämrad psykisk hälsa (Brammer, m fl 2018; Bonis, 2016) fysisk hälsa samt problem i äktenskapet (Corcoran, m fl 2017), och har begränsad tillgång till stöd och vård (Craig m fl 2020), vilket kan förvärra deras livssituation och framtida arbete (Faraone & Biederman, 2005). I en studie utförd i sydvästra Sverige undersöktes akademiska, sociala och psykiatriska utfall bland vuxna. Resultatet visade på att en oförmåga att påbörja eller fullfölja gymnasiet var starkt kopplad till arbetslöshet samt psykosociala och psykiatriska svårigheter (Landgren, m fl 2024). Genom att undersöka dessa utmaningar kan vi få en djupare förståelse för problemen och arbeta för att förbättra stödsystemet för familjer i liknande situationer.

Utifrån det perspektiv som framkommer genom studierna och beskrivningarna av familjernas utmaningar, skulle jag önska att vi arbetar mer tillsammans för att utveckla välfärden. Det perspektiv jag syftar på är den integrerade synen på hur bristande stöd och begränsad tillgång till resurser påverkar familjernas psykiska och fysiska hälsa samt deras framtidsutsikter. Genom att förstå och adressera dessa komplexa problem kan vi samarbeta för att övervinna de hinder vi alla stöter på. Kan vi i PROWD tillsammans hitta lösningar för att förbättra stödsystemet och skapa en mer stödjande och effektiv och hållbar välfärd?

Genom att forska mer om hur individer i utsatta situationer upplever sina omständigheter kan vi i PROWD främja socialt stöd och öka samhällsengagemanget i glesbygden. För att förbättra situationen krävs samarbete med intresseorganisationer, lokala myndigheter, och skapande av digitala plattformar där människor kan dela erfarenheter, få råd och stöd. Förbättra utbildningen för professioner som arbetar med utsatta människor och öka medvetenheten om ekonomiska resurser. Vidare måste åtgärder vidtas för att minska stress och öka tillgången till vård och resurser.

Forskning bör fokusera på kostnader och effekter av bristande samarbete mellan professioner. Är lagar om sekretess skydd eller hinder? Hur påverkar

politiska förändringar livet i vår region? Genom att samarbeta över gränser och öppna sekretessen kan vi stödja människor och utveckla välfärden.

Vi kan starta ett forskningsprojekt om samhällsstöd och samarbete för familjer i glesbygden. Forskningsfrågor kan vara: Vilka är de största utmaningarna för familjer att få tillgång till stöd? Hur påverkar bristen på samarbete familjernas hälsa? Vilka strategier kan implementeras för hållbart stöd? Vi kan göra djupintervjuer med familjer och professioner, och genomföra enkäter för att identifiera brister och möjligheter i det nuvarande systemet. Resultaten kan användas för att utveckla och förbättra stödprogram för familjer och professioner.

Referenser

- Bonis, S. (2016). Stress and Parents of Children with Autism: A Review of Literature. *Issues Ment Health Nurse*, 37(3):153–163.
- Brammer, W. A., Galán, C. A., Mesri, B. & Lee, S. S. (2018). Parental ADHD and depression: Time-varying prediction of offspring externalizing psychopathology. *Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology*, 47(1):137-149.
- Corcoran, J., Schildt, B., Hochbrueckner, R. & Abell, J. (2017). Parents of Children with Attention Deficit/Hyperactivity Disorder: A Meta-Synthesis, Part I. *Child and Adolescent Social Work Journal*, 34(4):281-335.
- Faraone, S. V. & Biederman, J. (2005). What Is the Prevalence of Adult ADHD? Results of a Population Screen of 966 Adults. *Journal of Attention Disorders*, 9(2):384-391.
- Landgren, V., Hedman, E., Lindblad, I., Gillberg, C. & Fernell, E. (2024). Adult psychiatric and psychosocial outcomes of children with mild intellectual disability: a register follow-up of a population-based cohort. *Journal of Intellectual Disability Research*, 68(1):34–44.

Hållbar välfärd i glesbygdskontext med quadruple helix

Lisbeth Kristiansen

PROWD behöver ytterligare identifiera specifika tvärdisciplinära och tvärvetenskapliga forskningsområden i överlappande gränssnitt inom välfärden. Min ingång är en bakgrund som sjuksköterska och forskare i omvårdnad. Forskningen är till sin natur global även om den utförs lokalt. Att samskapa forskning med aktörer i välfärden, skolan, hälso- och sjukvården, omsorgen och ideella krafter och att verka i det verksamhetsnära forskningsfältet är meningsgivande, då det kan leda till förbättringar i den

lokala/regionala omgivningen. Quadruple helixmodellen (1) används mest inom forsknings- och innovationsområdet, och innebär att akademien, den offentliga sektorn, näringslivet samt den idéburna sektorn med representanter från civilsamhället, ideella organisationer/föreningar samverkar för att tänka ut, formulera lösningar till och forska om komplexa problem.

Till vårdens utmaningar hör bristande vårdkvalitet och arbetsmiljö.

Samtliga 27 IVO-granskade sjukhus fick omdömet bristande vårdkvalitet. Sjukhusen beskrev stora utmaningar med att attrahera nya medarbetare till legitimationsyrken, att behålla medarbetarna och otillfredsställande arbetsmiljöer. Stor personalomsättning gjorde att erfarenheten och vårdkompetensen blir lidande (2), patientsäkerheten ej kunde garanteras, lägstannivån var oacceptabelt låg, och att de bakomliggande orsakerna måste åtgärdas på flera plan genom utbyggd primärvård, förbättrad äldreomsorg och bättre arbetsmiljö för vårdpersonalen (2). En god, hållbar och trygg arbetsmiljö är en förutsättning för att medarbetarna trivs och väljer att stanna kvar i yrket (3). Implementeringen av God och Nära vårdreformen ställer stora krav på primärvårdens utbyggnad (4). Det innebär också att mer vård ska bedrivas närmare medborgarna, det vill säga mindre sjukhusvård och mer primärvård (4). Omställningen hänger delvis samman med hur väl och säkert det går att implementera digitaliseringen, men den kan ej ersätta det mänskliga mötet (5).

För att skapa en kvalitetskultur måste högsta ledning vara drivande och bygga på personcentrerad omvårdnad och omsorg, respekt, medkänsla, samproduktion, rättvisa och värdighet (ISO 7101). Ledningen måste identifiera, hantera risker, säkerställa patienters och personals säkerhet och välbefinnande (6). Redan idag är det svårt för regionerna att leva upp till de krav som ställs på huvudmannen (7). PROWD kan spela en viktig roll genom forskning om hur kvalitetskulturer kan förstärkas. Samtidigt som avancerad vård allt oftare bedrivs i hemmet, är resurser för avlastning och särskilt boende otillräckliga. Denna obalans kräver nya sätt att tänka för att möta behoven tidigare i vårdkedjan.

Till de demografiska utmaningarna hör att antalet personer som är mer än 60 år ökat med 65%, medan ökningen för befolkningen som helhet ökat med knappt 30%. Det är färre personer i arbetsför ålder i relation till antal i

pensionsålder än tidigare (8). Det är stora olikheter mellan branscher, där anställning inom akademi och förvaltning inte är fysiskt påfrestande på samma sätt som vård och omsorgsarbeten ofta är, vilket gör att det är lättare att orka arbeta efter pensionsålder. Den så kallade demografiska försörjningsbördan (DB) som anger relationen mellan totalbefolkningen och antalet förvärvsarbetande och är ett mått som beskriver hur många en person som arbetar försörjer, inklusive sig själv, är 38,8, för Östersunds kommun. Sundsvalls dito är aning högre men i båda länen finns kommuner med avsevärd högre DB. Mittregionen tillhör ett område med mycket hög DB (8). Vidare gör SCBs prognos gällande att Jämtland/Härjedalen får en befolkningstillökning på 0,2% fram till 2040 och för Västernorrlands del är prognosen -5,8% (9). Andelen äldre-äldre växer, vilket leder till större vårdbehov (9). Vi behöver bättre förstå hur man skapar en hållbar välfärd i en glesbygdscontext med fler äldre, där vi skapar hälsofrämjande insatser exempelvis genom PROWD forskning och utvecklar myndighetssamverkan på vetenskaplig grund.

Utmaningarna kräver fler välutbildade och hög kompetens inom våra professioner/discipliner

I PROWD finns en inkluderande intention samtidigt som vi ställer forskningsfrågor om hur övergångsfrekvensen till högskolestudier kan ökas samt forskningsinterventioner med satsningar på kompetensutveckling som bedöms avgörande för att säkra framtidens vård och omsorg. Båda områden är i linje med "ett livslångt lärande" bland annat EUI (10).

Referenser

1. Leydesdorff, L., & Lawton Smith, H. (2022). Triple, Quadruple, and Higher-Order Helices: Historical Phenomena and (Neo-)Evolutionary Models. *Triple Helix*, 9(1), 6-31.
2. Inspektionen för vård och omsorg (2023). Delredovisning av den nationella sjukhustillsynen (2023:02) hämtat 1 december 2024
3. Regeringen, Arbetsmarknadsutskottets betänkande (2020/21:AU11). En god arbetsmiljö för framtiden – regeringens arbetsmiljöstrategi 2021–2025
4. God och nära vård - Socialstyrelsen (2021), (24-12-01)
<https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/omraden/god-och-nara-varld>
5. Häggström, M. & Kristiansen, L. (2024). Paradox when Creating Genuine Presence- Community Nurses' professional role in the Digital Era. Manus

6. ISO 7101:2023 - Healthcare organization management — Management systems for quality in healthcare organizations — Requirements
7. Inspektionen för vård och omsorg (2023). Delredovisning av den nationella sjukhustillsynen (2023:02).
8. SCB (2021). Antalet äldre per arbetsföra invånare ökar i Sverige 24-12-01).
9. SCB (2022). Fler äldre i alla län och kommuner 2040 (24-12-01).
10. New funding for additional European Universities alliances will boost cooperation in higher education | European Education Area

Tvärprofessionell forskning för skolans utveckling.

Att öka möjligheterna för elever att tillgodogöra sig undervisningen

Karin Larsson Hult

Min bakgrund inom både pedagogik och sociologi har lett mig till ett intresse för välfärdsfrågor med huvudfokus på utbildningssystemet, mer specifikt arbetet med att möjliggöra för alla elever att tillgodogöra sig undervisningen. Argumentet är att flera professioner behövs i ett sådant arbete. Detta skulle kunna leda till att elever mår bättre under skoltiden, lärandet ökar och färre elever hamnar i framtida utanförskap. Där ser jag stora möjligheter för ett nätverk som PROWD att kunna bidra.

Jag har bakgrund inom forskning i sociologi med fokus på utbildning och skolors arbete med elever i behov av särskilt stöd, framför allt hur elevhälsoteamen på skolor kan arbeta med detta (Larsson Hult, 2023). Redan där finns ett tvärprofessionellt perspektiv då elevhälsoteam utgörs av en sammansättning av professioner, exempelvis rektor, specialpedagog, skolsköterska, kurator, logoped, skolpsykolog med flera. Det finns även forskning som belyser ett behov av eller framgångsfaktorer med att elevhälsoteam samverkar med andra aktörer, vanligtvis socialtjänst och barn och ungdomspsykiatri (Bergnéhr, 2014; Ek m fl 2017). Här finns därför tydliga möjligheter att samverka tvärprofessionellt i forskning med ämnen som omvårdnad och socialt arbete gällande exempelvis elevhälsoteams arbeten. Sådan forskning kan fokusera på elever som har svårt att tillgodogöra sig undervisningen, och då handlar frågan inte endast om elevhälsoteamens arbete; det handlar om hela utbildningssystemets

utformning. För att möjliggöra för elever att tillgodogöra sig undervisningen behöver vi se till deras behov ur ett flertal perspektiv, och ta stöd av flera professioner för att göra detta.

Jag ser möjligheter till tvärprofessionell forskning för att förstå och utveckla skolans roll i dagens samhälle. Elevers möjligheter att tillgodogöra sig undervisningen behöver förstås ur flera perspektiv. Skolpersonal kan och ska inte hantera och lösa alla svårigheter som elever kan stå inför. Det behövs i större utsträckning än idag ett helhetsperspektiv där flera professioner kan jobba tillsammans med skolor för att öka möjligheten för alla elever att kunna tillgodogöra sig undervisningen. På det sättet ser jag att forskning som sker gemensamt mellan ämnen som pedagogik, psykologi, socialt arbete och omvårdnad kan bidra med olika perspektiv på vad som kan göra att elever har svårigheter i skolan och hur man kan förbättra deras möjligheter – genom att jobba med elevers behov ur flera perspektiv.

Referenser

- Bergnéhr, D. (2014). Att (sam)verka för barns hälsa och lärande i mötet mellan socialtjänst och skola: en forskningsöversikt. Rapport, Linköpings universitet.
- Ek, H., Isaksson, J. & Eriksson, R. (2017). Professioner, makt och samverkan mellan myndigheter. *Socialvetenskaplig tidskrift*, 24(1).
- Larsson Hult, K. (2023). En skola för alla, eller?: Om diskursiva dilemman i ett (o)möjligt värdegrundsprojekt. Diss. Mittuniversitetet.

Professionsforskning i samverkan för välfärdens utveckling i glesbygd

Sandra Lund

För att utveckla Sveriges välfärd behöver vi samverka mellan olika discipliner inom professionsforskningen. Mitt huvudsakliga forskningsområde är skolledarskap och professionellt lärande hos lärare och rektorer i glesbygd. I skolan är rektorer ansvariga för skolans inre arbete och i uppdraget finns ansvar för professionsutveckling hos lärare, men också givetvis ansvar för elevers lärande. Elevers lärande påverkas av många faktorer, men en faktor som på senare år har belysts är välmående. Elever som på något sätt far illa har svårare att lära, vilket är skolans huvudsyfte. I en tid då vi erfar att elever

upplever mer stress och psykisk ohälsa behöver välfärdsprofessioner samverka och vi inom forskning runt välfärdsprofessioner behöver skapa arenor och gemensamma mötesplatser. Här kommer också samverkansformer så som elevhälsoteam in, men även det som sker runt barnet och eleven utanför skolans inramning.

Gemensamt för professioner, så som psykologer, pedagoger, socionomer och sjuksköterskor, tillämpas vissa kriterier till exempel att de har yrkesetik, gemensam kunskapsbas, uteslutning och autonomi. Denna professionsstyrning kan ibland möta motsättningar i den politiska styrningen (se nedan) som skapar förutsättningar/resurser (t ex ekonomi, lokaler, medarbetare) för professionsutövande. Här finns behov av erfarenhetsutbyte inom och mellan välfärdsprofessionerna, vilka har löst motsättningar mellan professionsstyrningen och den politiska styrningen på olika sätt. Som forskare kan vi kartlägga dessa motsättningar för att lära av varandra och skapa underlag för kommande välfärdsreformer. Motsättningar mellan profession och ekonomisk styrning bidrar till ökad stress och minskad attraktivitet till yrket, vilket skulle kunna vara anledning till att dessa professioner är bristyrken.

Den politiska styrningen sker på kommunal, regional och statlig nivå och är ideologiskt grundad, vilket kan skapa stora motsättningar kopplat till det professionella uppdraget. Detta är ett mycket spännande och viktigt område att forska om och här kan vi som forskare lära oss massor av varandras forskningstraditioner och varandras forskningsresultat.

Utifrån ett ledarskapsperspektiv inom välfärdssektorn blir professionerna också en unik följarskara. Hur långt kan ledare inskränka på den professionella autonomin? Chefer och ledare hamnar i ett korstryck där de ska hantera politiska beslut, vetenskaplig grund, beprövad erfarenhet och en tillitsbaserad styrning mot professionella. Inom utbildningssektorn finns en särskild utbildning för rektorer. Det är en statlig utbildning på uppdrag av Skolverket, som är politiskt styrt.

Utöver dessa olika styrnings nivåer är det intressant att studera hur professioner samverkar i olika kontexter så som urban/rural där de politiska arenorna kan bidra till olika spänningsfält. I en metrocentristisk tid, där staden är normen, skrivs policy och läroplaner med det urbana som mall och

det rurala blir bortglömt och negligerat. Detta får betydelse för professionsutövande i hela välfärdssektorn. Det rurala perspektivet är även intressant att forska om gällande välfärdsprofessioners samverkan, stödfunktioner, utbildning, fortbildning och möjlighet till forskning. Det geografiska avståndet mellan rurala platser och universitet kan också ha betydelse på rurala välfärdssektorns tillgång till forskning och utbildning. Det geografiska avståndet gör också att många forskare bor i städer och därför inte upplever det unika i glesbygdens kontexter.

Samverkan för att bidra till välfärdens utveckling

Helene Dahlström

Det svenska samhället kämpar med att komma till rätta med en ökad skolfrånvaro hos barn och unga. En gemensam nämnare för pedagogik, socialt arbete, psykologi och omvårdnad och ett samarbete med omgivande samhälle kan vara att förstå och utveckla strategier för ökad skolnärvaro för alla barn. Att lyckas få fler barn, unga och vuxna att se skolan som angelägen och viktig handlar om inkludering. Inkludering gällande hela det svenska samhället och skolan och att den bygger på en känsla av tillhörighet och vilja att tillhöra en gemenskap.

Ur ett *samhällsperspektiv* kan ett inkluderingsarbete handla om att skapa förutsättningar för barn och unga att göra medvetna val mellan vilken/vilka sociala gemenskaper de vill tillhöra, vilket i förlängningen kan resultera i att fler unga väljer bort destruktiva gemenskaper som inte bygger på demokratisk grund. Det pågår i vårt samhälle redan många sådana projekt initierade av olika aktörer präglade av personligt och socialt engagemang och en vinst skulle vara att kartlägga och analysera möjligheter och utmaningar med dessa. Dessa olika små och större projekt har med stor sannolikhet mycket att bidra till för skapande av strategier och förutsättningar. Ur ett *forskarperspektiv* kan det tvärvetenskapliga angreppssättet innebära en ökad kunskap om problemet med skolfrånvaro ur ett helhetsperspektiv. Att tidigt fånga upp barn och unga med målet att skapa samhällen och verksamheter som för dem är betydelsefulla kan betyda att färre unga väljer att ingå i

exempelvis kriminella gäng och att skapa förutsättningar för ett ökat mående hos den unga populationen.

Ur ett *verksamhetsperspektiv* kan ett sådant arbete innebära att skapa en utbildning som angår fler barn än dagens skola. För att vilja gå till skolan är det viktigt att känna en känsla av tillhörighet och att man har en betydelse. Andra verksamhetsfält som då kan påverkas mer indirekt är omvårdnad och psykologi, eftersom en skola som fler barn känner tillhörighet och tilltro till kan innebära att färre unga mår dåligt. Även inom verksamhetsperspektivet pågår det redan nu olika projekt med syfte att skapa större och mindre skolor som bygger på att inkludera alla barn.

Ur ett *individperspektiv* kan barn och unga genom en mer inkluderande skola erövra verktyg och förutsättningar att göra aktiva och medvetna val i livet. Men det får även betydelse för deras omedelbara omgivning. Ur ett individperspektiv kan även alla yrkeskategorier i skolan (ex skolpsykolog, skolläkare, kurator, lärare) få verktyg och förutsättningar att minska och hantera exempelvis stress och rädsla. Detta genom att även involvera dem i ett forskningsprojekt som syftar till att undersöka hur de upplever och uppfattar sin nuvarande situation och vad de upplever saknas för en positiv förändring. Det är också möjligt att vända på steken och börja med hela denna yrkesgrupp för att skapa förutsättningar för exempelvis lärare att må bra, minska stress och förhindra utbrändhet. Nästa steg kan sedan vara att skapa förutsättningar för barn och unga att öka välbefinnandet, känna tillhörighet och möjliggöra att på ett mer medvetet sätt göra egna val som angår deras liv.

Utanförskap i samhället – vision om förändring

Ulla Näppä

Det sägs att Sverige är världens mest segregerade land. Uppdelningen mellan våra medborgare har ökat under de senaste 30 åren, inte bara i storstäder utan i hela landet. I delar av samhället samlas personer som exempelvis är arbetslösa, har svag ekonomi och/eller har invandrarbakgrund. Det finns tecken till att personerna bor kvar i dessa utsatta områden under hela livet. Några av dessa medborgare har inte möjlighet att själva påverka var de bor

utan de är födda där och stannar kvar. Det förstärker segregationen. Uppväxtplatsen påverkar alltså om man hålls kvar i svaga socioekonomiska förhållanden i samhällets utsatta områden. I regeringens kartläggning kallas dessa områden utanförskapsområden. Polisen kallar dessa områden för utsatta områden och har fokus på kriminalitet. Utanförskap har ingen etablerad definition i Sverige men brukar förklaras utifrån en eller flera faktorer. Särskilt beaktas kriminalitet, bidragsberoende, trångboddhet, lågt demokratiskt deltagande, svaga skolresultat och svag arbetsmarknadsetablering som tecken på utanförskap. I utanförskapsområdena är många medborgare utlandsfödda, en hög andel har endast förgymnasial utbildning och många är ensamstående mödrar. Regeringen har gett Statistiska centralbyrån och Boverket i uppdrag att göra en fördjupad analys om utanförskap som är pågående (Delrapport av regeringsuppdrag 2024:1). I Sverige finns 180 områden som kategoriseras som utanförskapsområden. I lokala nyheter november 2024 redovisas att fyra kommuner i Jämtlands och Västernorrlands län kategoriserats som utanförskapsområden. För att bryta det ska vi göra riktade och precisa insatser, säger Mats Persson, integrationsminister, i en debattartikel från Arbetsmarknadsdepartementet (2024).

Den analys som pågår kan ligga till grund för vidare forskning. Utifrån de förklaringar på begreppet som ges ovan får man anta att det behövs mer samhällsinsatser inom skola, vård, omsorg och kriminalvård. Det visar sig exempelvis att barn inte fortsätter studera efter grundskolan, oavsett talang. Barn och vårdnadshavare kan ha behov av stöd både i skolan och hemmet. Socialtjänstens insatser kommer ofta för sent, särskilt för pojkar. Det kan i sin tur leda till kriminalitet men måste inte göra det. Barn kan leva i misär utifrån vårdnadshavarnas brist på kunskap om barnens och sina egna rättigheter. Även ojämlikhet för barn, vuxna och gamla angående tillgång till hälso- och sjukvård är känt. Personer i utanförskapsområden kan sakna språket för att göra sin röst hörd. Det minskar möjligheten att få ett gott bemötande. Forskning för att minska utanförskapet och segregationen kan göras genom att inledningsvis höra den enskilda medborgarens röst som grund för att kartlägga upplevelsen av att bo i ett utanförskapsområde. Dessa data kan leda vidare till vad och varför området ser ut som det gör, som i sin tur kan leda

till projekt för att förbättra den sociala livssituationen i dessa områden. Förändringarna utifrån dessa forskningsresultat skulle kunna leda till att medborgarna blir mer delaktiga i det övriga samhället. Kunskapen från ett underifrånperspektiv kan leda till samarbete med våra kommuner, regioner och privata välfärdsutförare om hur dessa områden kan förändras. Praktisk tvärdisciplinär forskning om utanförskap har således stor relevans i vårt geografiska område.

Referenser

Regeringskansliet, Arbetsmarknadsdepartementet. (2024).

<https://regeringen.se/debattartiklar/2024/11/sverige-har-180-utanforsksomraden/> (2024-11-27).

Statistiska Centralbyrån & Boverket. (2024), *Fördjupad analys om utanförskap*.

Delrapportering av regeringsuppdrag 2024:1.

Från forskning till verklighet: Samverkan för innovation och förändring

Marcus Sundgren

Tvärvetenskaplig forskning

Gemensamma forskningsprojekt bör integrera kunskap och metoder från de involverade disciplinerna för att på så sätt bättre adressera komplexa problem relaterade till välfärdsprofessionerna. Exempel på sådan forskning kanske kan vara inom områden som: psykisk hälsa i skolan, hälsofrämjande insatser i utbildningsmiljöer, pedagogiska metoder för att stödja lärande och välbefinnande, pedagogiska aspekter på e-hälsa, eller digitaliseringens effekter på utbildning och hälsa i samhället i stort.

Praktisk forskning och kunskapsöverföring

Ett sätt att åstadkomma värde och utbyte för de involverade aktörerna kan vara att inrikta sig på praktisk forskning och kunskapsöverföring. Problemformuleringar som är grundade i praktiska problem i välfärdsorganisationernas verksamhet har goda förutsättningar att upplevas som relevanta för alla inblandade. En utmaning kan vara att väga akademins behov av vetenskapliga problemformuleringar mot externa aktörers behov av snabb problemlösning. Akademins sätt att kommunicera via vetenskapliga

publikationer är kanske inte det lämpligaste sättet att åstadkomma praktisk och tillämpbar kunskapsöverföring till den externa aktören.

Värdeskapande i samverkansprojekt

Samverkan kräver att vi kan bygga och upprätthålla partnerskap och samarbeten mellan oss som universitet och externa aktörer som hälso- och sjukvårdsorganisationer, utbildningsanordnare eller andra relevanta intressenter. Kan vi samla våra resurser, kompetenser och erfarenheter finns förutsättningar för ett effektivt och ömsesidigt givande samarbete. Det är nödvändigt att de enskilda disciplinerna/aktörerna i ett samverkansprojekt var för sig ser ett värde av samverkan. Uppfattar en disciplin eller aktör att samverkan enbart blir belastande kommer det inte bli ett långsiktigt hållbart samarbete. Ett samverkansprojekt bör kunna visa på någon form av positiv effekt, såsom ökad effektivitet, innovation, eller förbättrade resultat, oavsett om det handlar om hälsa (fysisk eller psykisk) eller utbildning. Det är också viktigt att de relevanta nivåerna inom de samverkande organisationerna känner sig involverade, och att inte bara exempelvis skolhuvudmannen vill ha ett samarbete, men att förankring bland de lärare som ska ingå i ett samarbete saknas. Det omvända, att lärare är engagerade men stöd från skolledningen saknas, ger förstås inte heller förutsättningar för en hållbar samverkan.

Se möjligheter - men glöm inte risker

I den nybyggaranda som ofta kan uppstå i nystartade projekt kan det vara lätt att enbart se positiva möjligheter och effekter, men det kan vara minst lika viktigt att förhålla sig kritisk till utvecklingen. Ett par exempel på områden som ofta behandlats allt för oreflekterat är dessa:

Den digitala klyftan Digitala verktyg har visserligen potential att nå många människor, men det finns också en risk att vissa grupper, såsom äldre, socioekonomiskt utsatta, och personer med utomeuropeisk härkomst inte har tillgång till eller förmåga att använda digitala enheter och internet. Detta kan leda till att vissa grupper utesluts när olika samhällstjänster digitaliseras.

Säkerhet och integritet Användningen av digitala verktyg i vården medför risker när hälsorelaterad information samlas in eller delas. Det är viktigt att säkerställa att användarnas personliga information skyddas och att det finns robusta säkerhetsåtgärder på plats för att förhindra obehörig åtkomst eller

dataintrång. Det finns också risker med att relevant och kritisk information *inte* kan delas mellan relevanta aktörer, och att därför felaktiga beslut fattas eller vårdinsatser inte blir de rätta.

Avslutande reflektioner

Bidragen i detta arbetsnotat speglar många olika röster om samverkan. Samtidigt finns det en stor samstämmighet kring betydelsen av en bred och innovativ samverkan för att synliggöra de kunskapsbehov som olika välfärdsprofessioner, praktiker, institutioner och organisationer står inför i dag. Det handlar om samverkan både mellan akademien och det omgivande samhället och mellan olika välfärdsdiscipliner och professioner. Ett centralt tema som löper genom texterna är vikten av att bedriva samhällsnyttig forskning, av relevans för både välfärdens brukare och utförare, såväl i den offentliga och privata sektorn som i civilsamhället och den mer personliga sfären. Tankegångarna som förs fram understryker att den välfärdsstat som etablerades i efterkrigstidens Sverige idag står inför en rad nya frågor och komplexa behov som söker sina lösningar. Resonemangen tydliggör behov av en kunskapsproduktion som söker andra än de gängse vägarna för att formulera forskningsfrågor, samla in och analysera empiri. Den potentialen har PROWD i sin forskningsansats, där Mittuniversitetets fyra stora professionsämnen, välfärdens olika aktörer och brukarorganisationer tillsammans utgör den grundval som forskningen förväntas vila på.

Många av de argument som förs fram i texterna utgår från lokala perspektiv, och pekar i detta även ut en rad högaktuella utmaningar knutna till glesbygd, norra Sverige och digitala rum. De ambitioner som formuleras ligger väl i linje med Mittuniversitetets strategi, där inte minst en hållbar samhällsutveckling i norra Sverige understryks. I skriften *Globala utmaningar – lokala lösningar. Forskning för en hållbar samhällsutveckling i norr Sverige*¹ konstateras exempelvis att villkoren för att verka, bo och leva ser enormt olika ut beroende på var i världen vi befinner oss. I norra Sverige handlar det ofta om de utmaningar som är relaterade till att stora geografiska områden är glest befolkade. För människor som lever och bor där innebär det i regel långa avstånd till skola, sjuk- och hälsovård och annan välfärdsservice. Här har

¹ Bäckström Ingela, Fredman Peter, Giritli-Nygren Katarina, Niskanen Karlo, Olofsson Anna, Nilsson Hans-Erik & Lindbäck Katrin (red.) (2024). *Globala utmaningar – lokala lösningar. Forskning för en hållbar samhällsutveckling i norr Sverige*. Mittuniversitetet.

RROWD med sin tvärprofessionella och samverkande profil ett viktigt uppdrag att fylla, genom att ta sig an de specifika välfärdsfrågor som är knutna till såväl rurala som urbana områden i Sverige.

Bidragen i detta första arbetsnotat från PROWD ger ett gott avstamp för nätverkets fortsatta färdriktning. Ett angeläget nästa steg är att, med utgångspunkt i de ambitioner som kommit till uttryck i textbidragen ovan, intensifiera och fördjupa nätverkets samverkan med det omgivande samhället. Formerna för att arrangera en sådan samverkan kan variera från mindre workshops till större seminarier, med den gemensamma inriktningen att kartlägga de frågor och behov som olika välfärdsaktörer idag står inför. Att identifiera det omgivande samhällets behov och utmaningar, och att sammanföra dem med den vetenskapliga kompetens som ämnena omvårdnad, pedagogik, psykologi och socialt arbete kan erbjuda, ger goda förutsättningar för att bygga en solid grund för den samverkan PROWD eftersträvar. Det möjliggör en plattform för samverkan kring både kunskapsutveckling och välfärdens verksamhetsutveckling.

Författarlista

Björk Annette, Institutionen för hälsovetenskaper,
www.miun.se/Personal/b/annettebjork/

Dahlström Helene, Institutionen för utbildningsvetenskap,
www.miun.se/Personal/d/helenedahlstrom/

Danielsson Ulrika, Institutionen för psykologi och socialt arbete,
www.miun.se/Personal/m/christinamelinjohansson/

Egonsdotter Gunilla, Institutionen för psykologi och socialt arbete,
www.miun.se/Personal/e/gunillaegonsdotter/

Gruber Sabine, Institutionen för psykologi och socialt arbete,
www.miun.se/Personal/g/sabinegruber/

Hildingsson Ingegerd, Institutionen för hälsovetenskaper,
www.miun.se/Personal/h/ingegegdhildingsson/

Håkansson Lindqvist Marcia, Institutionen för utbildningsvetenskap,
www.miun.se/Personal/h/marciahakanssonlindqvist/

Israelsson Magnus, Institutionen för psykologi och socialt arbete,
www.miun.se/Personal/i/magnusisraelsson/

Jaldemark Jimmy, Institutionen för utbildningsvetenskap,
www.miun.se/Personal/j/jimmyjaldemark/

Jansson Billy, Institutionen för psykologi och socialt arbete,
www.miun.se/Personal/j/billyjansson/

Kristiansen Lisbeth, Institutionen för hälsovetenskaper,
www.miun.se/Personal/k/lisbethkristiansen/

Larsson-Hult Karin, Institutionen för utbildningsvetenskap,
www.miun.se/Personal/l/karinlarssonhult/

Lund Sandra, Institutionen för utbildningsvetenskap,
www.miun.se/Personal/l/sandralund/

Melin-Johansson Christina, Institutionen för hälsovetenskaper,
www.miun.se/Personal/m/christinamelinjohansson/

Näppe Ulla, Institutionen för hälsovetenskaper,
www.miun.se/Personal/n/ullanappa/

Olsson Helén, Institutionen för hälsovetenskaper,
www.miun.se/en/personnel/o/helenolsson/

Pfaltz Monique, Institutionen för psykologi och socialt arbete,
www.miun.se/Personal/p/moniquepfaltz/

Reis-Andersson Jussara, Institutionen för utbildningsvetenskap,
www.miun.se/Personal/r/jussarareisandersson/

Rondung Elisabet, Institutionen för psykologi och socialt arbete,
www.miun.se/Personal/r/elisabetrondung/

Sundgren Marcus, Institutionen för utbildningsvetenskap,
www.miun.se/Personal/s/marcussundgren/

Wilhelmsson Linda, Institutionen för utbildningsvetenskap,
www.miun.se/Personal/w/lindawilhelmsson/

RROWD, Professions for Welfare Development, är ett nätverk vid Mittuniversitetet som samlar forskare från ämnena omvårdnad, pedagogik, psykologi och socialt arbete. Nätverkets tvärprofessionella forskningsansats syftar till att i samverkan med samhällets välfärdsprofessioner undersöka och analysera de samtida utmaningar som välfärdens praktik och organisationer står inför.

